

Izhaja

vsak četrtek; ako je ta dan praznik, dan poprej.

Dopisi naj se izvolijo frankovati.

Rokopisi se ne vračajo.

Za inserate se plačuje po 20 vinarjev od garmondvrste za vsakokrat.

MIR.

Vsakemu svoje! — Slovenci! Ne udajmo se!

Velja:

za celo leto 4 krone (2 gld.)

Denar naj se pošilja pod napisom:

Upravništvo „Mira“ v Celovcu,

Vetrinjsko obmestje št. 26.

Naročnina naj se plačuje naprej.

Leto XXI.

V Celovcu, 10. julija 1902.

Štev. 28.

1852—1902.

Srečna je bila za ves slovenski narod tista velika noč leta 1851., ko sta velika dobrotnika našega ljudstva, škof A. M. Slomšek in monsignor prof. Andrej Einspieler, sprehajaje se po vrtu škofijske palače v Šent-Andražu v labudski dolini, ugibala, kako bi mogli slovensko ljudstvo duševno povzdigniti. Tam je dozorel sklep, ki so ga odlični možje preudarjali že prej: osnovalo se je društvo sv. Mohorja, ki je že prihodnje leto 1852. poslalo prve svoje knjige, bolj skromne sicer po obsegu in številu, med uka željne Slovence.

Mlado društvo pa se ob tedanjih težavnih razmerah ni moglo prav razviti, dokler ni bilo leta 1860. preosnovano v cerkveno družbo sv. Mohorja. Veselo je družba napredovala in se krepko razvijala v ponos in neizmerno korist Slovincem! Z največjim veseljem je narod vsa leta sprejemal in vedno še sprejema družbene knjige; radi in z največjo koristjo jih prebirajo v mestni palači in kmetški hiši.

Letos razpošlje torej dična naša družba petdesetič svoj književni dar svojim družbenikom: Slovincem, zbranim pod domačo streho, a tudi rojakom, ki morajo živeti zunaj mej slovenskih dežel!

Spodobi se, da se ob godu zaščitnikov naše družbe, sv. Mohorja in Fortunata, spominjamo tega izvanrednega dogodka. O velikem pomenu naše družbe pač ni treba obširneje pisati, saj se zaveda vsak Slovenec, kaj nam je družba sv. Mohorja: skrbna učiteljica, dobra mati namreč!

Naj le zaničljivo zrejo na nas, naj se nam le rogajo oni, ki se zóvejo „gosposki narod“; s pravim ponosom jim kažemo na družbo sv. Mohorja, ki je toliko že storila in hoče še storiti za izobrazbo slovenskega naroda, ki mu podaja to, kar mu hoče kruti sovražnik zabraniti: v materni besedi pravo krščansko in narodno vzgojo in izomiko! Naj le psujejo naše knjige: Mi vemo, da je baš naša družba podala maloštevilnemu slovenskemu narodu toliko lepih knjig, toliko temeljitega pouka, zdrave zabave, lepe vzpodbude, da svesta si zmage sme tekrovati z drugimi večjimi narodi!

Zato se z največjo hvaležnostjo spominjamo onih mož-vzornikov, ki so nam osnovali družbo sv. Mohorja, vseh onih, ki so na ta ali oni način pripomogli k njenemu divnemu razvitku in napredku. Saj se je letos zbralo pod zastavo sv. Mohorja blizu 80.000 Slovencev in Slovenk!

Prva hvala gre sevé Bogu, Vsemogočnemu, ki je na priprošnje sv. Mohorja tako bogato blagoslovil delo za svoj narod vnetih mož! Da bi ta blagoslov spremljal družbo tudi v bodoče, to nam izprósita zaščitnika naša, da ostane vedno geslo naše:

„Ne nazaj in navzdol, marveč vedno naprej in navzgor!“

Mi smo zjedinjeni!

(Za god sv. Mohorja.)

Na borbo divjo, brezobzirno
Pozivate vi ljudstvo mirno,
Misleč si: „Z njim bo boj lahák.
Slovenci so zaspani,
In za-se le bori se vsak
In vsak le sebe brani.
Med sabo v lastni domovini
Se koljejo, so needini.“
Pa vas le vara sodba ta!
Mi smo zjedinjeni
In vsi prešinjani
Od enega duhá.
Ne veste, da nas stotisóč
Pod eno zbranih je zastavo?
In silna ta je naša moč
In sveto nam je naše pravo.
Pod enim svetim praporom
Korakamo na boj
Za vero in za mili dom,
Za lepi jezik svoj.
Tu kažemo, kaj duh naš more,
Brez tuje pomoči, podpore.
Pod velikansko to zastavo
Je ljudstvo naše zbrano,
To naše ljudstvo, krepko, zdravo,
Čprav od vas teptano!
Pač vi naš rod prezirate,
Da svežih svojih sil
Ne more vseh razviti.
A rod pogumen, čil
Ne neha se boriti.
Kako naj rod naš trepetá,
Ko ž njim je Bog, Gospod vojská?!
Kako brezupu naj bo vdan,
Ko varih dan mu je močan?!
Dà, z nami Bog je vojnih čet
In čuva nas zaščitnik svet!
Pod praporom prosvete
Stojijo naše čete,
Na praporu pa slika
Mohorja je svetnika!
Svetnik za nas v nebesih moli,
Naj duh ne klone nam nikoli,
Naj stotisóč hčérá, sinóv
Združuje družbe ene krov!

Franjo Neubauer.

Koroški deželni zbor in volilna preosnova.

a) Deželni zbor — ljudstva misel?

Naš ljubi deželni zbor! Kakor daleč leži severni led od južne vročine, kakšen razloček je med rajskomirnim vigrednim jutrom ter med nevarno sneženo burjo — tako daleč se je odstranil koroški deželni zbor od onega, ki bi moral biti po milosti cesarja in postave, tak razloček je med nemškimi zagrizenci, ki so se vsilili v deželni zbor, ter med onimi, ki bi morali tam sedeti in odločevati — po pravici, po cesarjevi volji, po smislu ustave. Deželni zbor je po postavi najvišja postavodajajoča samoupravna oblast dežele. Kar ljudstvo tepe ali teži, to mora čutiti tudi deželni zbor; kar ljudstvo misli, zahteva, mora odmevati tudi v deželnem zboru. Dà, deželni zbor naj je cvet dežele, poslanci ljudstva modrijani in voditelji. Z zaupanjem in radostjo bi morala cela dežela pozdraviti dan, na katerem se zberejo poslanci skupno k mizi, da bi tam mirno in složno delovali deželi v korist in povzdigo, ljudstvu v srečo in razsvetljenje. Deželni zbor naj bi bil najpripljubljenejši zavod: prava duša in misel ljudstva.

Ali je pa pri nas na Koroškem res tako? Ali je zgodovina dosedanjega deželnega zbora res taka, da nam mora ganiti ná-se srca k hvaležnosti in udanosti? Ali je deželni zbor res ljudstva duša,

dežele blagovodilna misel? Ali je bil dosedaj kos svoji sveti vzvišeni nalogi? Ne! Nikakor ne! Z žalostnim srcem moramo podati ta odgovor! Skrajno žalostno denarno stanje dežele, propad kmetijstva, narodne, gospodarske, verske nesreče in škode, nezadovoljnost in razdivjanost — vse toži in preklinja lahko poklicanega, a slabega voditelja: deželni zbor.

Kaj je temu vzrok? Kratek odgovor: Možje-poslanci niso tisti, ki bi morali sedeti v deželnem zboru? Oni niso izvoljenci ljudstva! Kdo jih je pa tja poklical?

b) Ljudstvo voli svoje poslance.

Poslal in poklical jih ni noben poveljnik, ampak oni so bili zato izvoljeni od ljudstva samega! Kako pa more ljudstvo biti tako preslepljeno, da si izvolja take moze, ki ne čutijo povsem z ljudstvom, ki so mu tuji in sovražni v najvažnejših rečeh? Kdo voli svojega sovražnika za pomagača, voditelja? To je ravno velikanska rana, vnebovpijoča krivica, večletna nesreča! In kdo je vsekal to rano, kdo je kriv krivice, kdo prinesel tako nesrečo? Odgovor:

c) Dosedanji volilni zistem ali red.

Dosedanji volilni red je s silo izvil iz katoliškega ljudstva liberalne poslance; dosedanje volilne navade, po domače rečeno: volilne krivice so nam vernim Slovincem vrinile neverno-liberalne izvoljence. Dosedanja volilna osnova je omogočila, da ima koroško katoliško verno ljudstvo le pet pravih poslancev v preimenitnem zboru, vsi drugi — 31 — pa se ne smejo in ne morejo šteti za „prave“ poslance. Dosedanji volilni okraji, cela volilna geometrija, volilne komisije, volilno glasovanje, volilne kurije, vse to je krivo, da imamo toliko škandalov, nasilstva, sleparije in nesreče pri volitvah! Slovenske okraje so raztrgali, ter konce in oddelke vrgli v nemško-liberalne mreže in vrece (Šmohor, Beljak-Paternijon, Celovec . . .) češ: razne razkosane oddelke prej zadušimo, kot celokupno moč. Liberalnemu veleposestvu so kar menitebi nič podelili krivično, preveliko število poslancev; mestom in trgov in obrtu, ki je pri nas vse liberalno zagrizeno, ravno tako! Samo ljudstvu, kmetu, pravim prebivalcem dežele — katerih je nad tričetrť, temu so dali samo peti del! In na taki vele-krivični podlagi se vršijo volitve: iz takšnega vira vrejo naši voditelji, postavodajalci v deželni zbor!

Ali bo pa to z mirom tako ostalo? Nesrečna dežela, katera bi bila obsojena v to žalostno usodo! Ali od nobene strani ne bo pričakovane rešitve? Kdo bo rešitelj? Rešitelj, ki bo pomagal, je pravični volilni red. Zatorej proč z dosedanjim volilnim redom in zahtevati moramo zmirom in povesod, v razgovorih, zastopih, v zborovanjih in po listih preosnovo dosedanjega volilnega reda! (Konec prihodnjč.)

Koroški deželni zbor.

3. seja, dné 24. jun. Za potrebne poprave pri zazidanju višarskega potoka, ki bodo stale 6400 kron, dá dežela 640 kron. — Občini Rikarjavas se dovoli za preložitev obč. ceste na Trobeševem klancu še 100 kron.

4. seja, dné 25. jun. Dež. odbor poroča, da se je lani pregledalo uradovanje 10 občin. 4 so bile v redu, ena že 6 let ni položila računa. — Poroča se o uravnavi Bele, ki je doslej stala že 62.000 kron. — Za uravnavo globaškega in št.-štefanskega potoka, ki je proračunjena na 12.000 kron, bo dežela dala 30%, t. j. 3600 kron, če država in mejaši dajo drugo. Dež. odbor mora v prihodnjem zasedanju predložiti podrobne načrte. — Razne uravnave v žilski in leški dolini so proračunjene na 2.274.000 kron. Državni doneski se zvišajo od 20 na 25%.

Preosnova volilnega reda.

Posl. dr. Prettner utemeljuje svoj predlog gledé preosnove volilnega reda in pojasnuje najprej uzroke, zakaj lani sklenjena postava ni bila potr-

nimi vozovi močno plašijo in se največje nesreče morejo zgoditi. Dokler imamo toliko železnic in brzovlakov, bi bogati gospodje pač s tistimi mogli biti zadovoljni in se tam vozili, ceste pa kmetom in navadnim ljudem prepustili. — Pretekli ponedeljek, t. j. 23. jun., našla je tukajšnja deklica na državni cesti poleg Rude zavitek z raznimi rečmi za potovanje. Ker se je malo prej avtomobil, na katerem so sedele štiri osebe, memo peljal, so prej ko ne te ta zavitek izgubile. Najbolj bodo pogrešale certifikat ali vozni list za vožnjo na južni železnici do Dunaja in zopet nazaj, ki se je tudi v zavitku našel in stane celih 60 kron. Kdor je ta zavitek izgubil, naj se pri župnijskem uradu na Rudi oglasi.

Dob pri Pliberku. (Veteranska sv. maša.) Na god sv. Janeza Krstnika, dne 24. jun., so obhajali pliberski in okoliški veteranci (dosluženi vojaki), ki so se udeležili vojsk v letih 1859, 1866 in 1878, spomin omenjenih krvavih bojev v naši vasi. Sv. mašo je daroval v naši cerkvičici čast. g. Jožef Dobrovc, in sicer za že rajne in še žive, ki so se bojevali v teh vojskah. Po sv. maši smo se zbrali na majhno kosilce pri Likebu, kjer so se vršili primerni nagovori, in se je sklenilo, da se obhaja enaka slavnost prihodnje leto pri Božjem Grobu, kamor se bodo povabili tudi drugi vojaki iz Pliberka in okolice. Misel, obhajati odslej naprej vsako leto spomin na vojaška leta s cerkveno slovesnostjo, je gotovo vse hvale vredna. Tako se ravnajo naši vojaki po besedah Jezusovih: „Dajte Bogu, kar je božjega, cesarju, kar je cesarjevega“.

Prevalje. (Slovinci-katoličani! Svoji k svojim!) Iz Trsta vsiljuje svojo kavo, riž, čaj itd. neki Hugo Veit Jung v vsa župnišča kot katoliška tvrdka. Kakor pa znano, razposlala je „evangeljska zveza“ (evangelischer Bund) letno svoje poročilo, v kojem navaja kot „Predigtstationen“ tudi Prevalje (!) in Kotlje (!!). To poročilo sprejela je gotovo tudi tvrdka Jung Veit Hugo; zato je poslala svoje cenike na „evangelisches Pfarramt“ v Prevaljah kot „christliche“ tvrdka. Tako menja „katolik“, kakor se v ceniku imenuje, svojo vero in značaj! Dovolj imamo slovenskih tvrdk; zato ostanim pri njih in varujmo geslo, katero tolikokrat ponavljamo: Svoji k svojim! —j.

Kotmaravas. (Žganje. — Letina.) Kar pravi dopisnik iz St. Vida v podjanski dolini v 26. številu „Mira“, velja tudi pri nas. Skoraj na vsaki vasi se nahaja štacuna, kjer se prodajajo potrebne in nepotrebne reči, posebno pa se toči smrdljivi špirit in žganje, kateremu so ljudje čez mero vdani, posebno mlajši kmetje. Sekajo gozdove, delajo lahkomiselno dolgove, upravljajo dragi čas in koliko jih mora zavoljo pijače v prezgodnji grob! Zraven pa ljudje tožijo čez slabe čase, kar se seveda ne dá tajiti; plačila naraščajo od dne do dne, delavci in poslani so zmiraj dražji, pa saj jih skoraj dobijo ni. Gotovo bi bilo boljše, ko bi posebno mladi ljudje rajši zahajali v cerkev, in iskali kratkega časa pri branju lepih, posebno Mohorjevih knjig in poštenih časnikov, pa ne pri smrdljivem žganju, kartah in keglanju. Koliko več mira, zadovoljnosti in božjega blagoslova bi bilo med nami! — Letina pri nas menda ne bo posebno dobra. V sled majnikovega deževja, snega in mraza je vse zaostalo. Sadja ne bo skoraj nič razun nekaj jabolok. Sirk je redek, pa še ta ne raste. Rž še lepo kaže, pa vsled deževja menda zrnja ne bo veliko. Vigredna setev dozda še nekaj lepše kaže, če nas Bog pred hudim vremenom obvaruje. Detelje in sena smo malo nakosili, ker se nahaja po travnikih že več let sem črv, ali kakor pri nas pravimo podjed. Krme za živino bo malo in gledamo torej s strahom v prihodnost. —r—

Rožek. (Zahvala.) Kakor vsako leto, tako je tudi letos naše veteransko društvo obhajalo spomin vojske na Laškem iz l. 1866., in sicer dne 20. junija. Vsako leto udeleži se društvo službe božje za svoje vojski padle tovariše. Letos smo se zbrali v Logivasi, in sicer okoli 50 mož z benderom. Po sveti maši je imel g. župnik Singer tako ganljiv nagovor, da so nam solze stale v očeh in vendar so bili med nami že stari možaki, ki so slišali kroglice žvižgati. Tako lepe slovesnosti še nismo imeli in zato tem potem č. g. župniku Singerju izrekamo svojo najsrčnejšo zahvalo! *Veteranci.*

Rožek. (Nemškutarija.) „Bum-bum“ — tiho! Kaj je to? — vprašajo ljudje. Je-li god g. župana, ali g. župnika, ali g. sodnika? — Nič takega! — „Čin, čin, činarata bum, bum, bum“ — Ali bo kakšna komedija? Dà, komedija je bila, in sicer še kakšna! V soboto 21. junija so si izmislili rožeški nemčurčki, da so še na svetu in v svesti si, da v njihovih žilah teče slovenska, hočem reči — pristno nemška kri, so zažgali nad Rožekom kres, ali kakor so oni rekli, „Sonnwendfeuer“, da bi menda svetu pokazali, da je Rožek že na Pruskem. Pa opekli so se. Pravega, poštenega Nemca ni bilo zraven, ker jih je bilo gotovo sram take komedije, in zato so ostali doma. Udeleženci so bili vsi rodom Slovinci, a poturice. Dokaz: vpili so „heil“, govoriti

pa si že od daleč slišal le — slovensko. Najboljša pri celi reči je bila godba: harmonika in veliki boben s činelami, ki je nekatere udeležence spremljala v gostilno, vzadi pa so fantje peli slovenske pesmi. Res prava komedija! Heil!

Rožek. (Vihar. — Ogenj.) V sredo dne 2. julija ob 1. uri popoldne nastal je pri nas velik vihar, ki je po gozdih več dreves s korenin izrul. V župnišču je odlomil debelo orehovo vejo. V nevihti je samo dvakrat zablisknilo, a ta blisk je bil hud. Strela je udarila v Kranjčev skedenj na Bregu, ki je bil takoj v plamenih, in od njega se je užgala tudi hiša. Vsa vasica je bila v veliki nevarnosti. Požarna bramba rožeška je bila prihitela na pomoč, toda obojega poslopja ni bilo več mogoče rešiti. Nekaj pohištva iz sob pa so brambovci še rešili. Posebno sta se odlikovala Ciprov Pavelj in Ciperle, ki sta se z nevarnostjo življenja podala v gorečo hišo. Za to jim gre hvala. Živino in drugo pohištvo so sosedje že prej rešili. Brambovci so mogli zabraniti, da se ogenj ni razširil tudi na druge hiše. Iz precej velikih poslopj štiri v nebo samo še ogorelo zidovje. Posestnik g. Seidl je bil zavarovan.

St. Jurij ob Zili. (Kres.) Po krasnem solnčnem dnevu 4. julija nastopil je pomenljiv večer, kateri je moral zmedenim nasprotnikom slovenskega rodu na Zili dejanski dokazati, da še niso vsi zilski Slovinci postali „judeževi“ bratje, da v njih prsih še gori ogenj žive vere in ljubezni do onih, ki sta sveto Kristusovo vero oznanjevala med Slovani — nastopil je večer, ki je pozdravljal v mnogoštevilnih kresovih praznik sv. Cirila in Metod. Po celi Zili so žareli kresovi in pravi Slovinci so se veselili tega prelepega večera. Posebno pozornost pa sta zbujala kresova v Šentjurju in v Črešnjah. Pri prvem kresu so se dvigale rakete v mično lepih barvah in so v temni noči oznanjevale na daleč nekako tako: „da še živimo in se čutimo kot verne kristijane in avstrijske Slovence ob Zili!“ Med mnogimi gosti Ciril-Methodovega kresa smo z velikim veseljem opazovali odlične goste iz Plajberga. Pri drugem kresu v Črešnjah so pokali možnarji, da so čuki in ponočne sove se zarile v svoj brlog, sove namreč, ki imajo človeško podobno in so žal sovražniki govorice slovenske. — Daj nam po krasnih kresovih ljubi Bog doživeti, da bi videli v prsih vsakega Slovenca goreti tak ogenj, ki bo kazal odurnemu nasprotniku, da Slovenec je tudi človek, ki ima izvrševati svoj poklic na zemlji in ima sveto dolžnost braniti svoj obstanek in svojo narodnost!

Ukve. (Planinska šola, — mučenje otrok.) Kakor znano, so pri nas napravili šolo na planini, seveda nam kmetom v škodo. Letos smo imeli sneg celi mesec maj, ali planinska šola se odpre že prvi dan meseca maja. Otroci seveda niso mogli hoditi v šolo, večasih so bili samo trije najbližji v šoli. Ob tako slabem vremenu in tako slabih potih seveda ni mogoče otroke tako daleč pošiljati v šolo, in tudi postava tega ne more tirjati. Pa vendar so nas nekatere naši šolski predstojniki na odgovor poklicali, pa samo nekatere, zakaj ne vseh? Ali samo nekatere veže postava? Tudi naši otroci so izpostavljeni nevarnostim kakor drugi. Nek fantič je padel tako nevarno, da je pri bajti obležal ranjen, in drugi otroci so mu morali rano izpirati. Naši otroci morajo bos v šolo hoditi in pa še tudi lačni, ker tako zgodaj ne moremo jesti polente, kruha jim pa kupovati ne moremo, ker ga tu tudi pridelovati ne moremo. Žalostno gledamo zato za svojimi malimi otroci, ko odhajajo od bajte. Če otrok zbolji, kdo trpi? Otroci in stariši. Če je otrok res bolan, a ima spričevalo od zdravnika, nič ne pomaga: kazen za zamudo se mora plačati. Krščanskega nauka tudi nimamo prav za prav v planinski šoli, ker ga samo učitelj vsak teden eno uro uči, ker gospod župnik ne more na planino. — Gotovo nismo nasprotniki učenja in šol. Ali prav in pametno naj se uredijo, da se po njih ne mučijo otroci in stariši!

Prošt Lovro Serajnik †.

Vsi slovenski listi so več ali manj obširno poročali o smrti pokojnega g. prošta Serajnika. „Slovenec“ n. pr. je prinesel o njem daljši članek, tržaška „Edinost“ pa je pisala:

„Iz Tinj na Koroškem prihaja žalostna vest, ki gotovo pretrese do srca vsakogar, ki je poznal njega, ki je v soboto zatisnil tamkaj svoje trudne oči! Častita prikazen je bil 94letni inful. prošt kolegijatnega kapiteljna velikovškega itd., Lavrencij Serajnik, pojava, ki te silila v pravo, resnično, iskreno spoštovanje. Življenje pokojnikovo je spopolnilo skoro eno stoletje — že ta okolnost te sili, da upogneš glavo v spoštovanju. Koliko bojev, koliko razočaranj, koliko bōli je doživelo to srce v tolikih letih, v življenju, ki se je res podaljšalo do skrajnih mej! Ali ni utrujenost, ki bi bila umevna po tolikih borbah na življenja poti, ni breme mnogih let nista mogla škoditi, ki je živo žarela v srcu pokojnikovem, iskri ljubezni do svojega tla-

čenega národa. Kljub tako visoki starosti se je pokojnik do zadnjega živo zanimal za borbe in stremljenja svojega národa, in ne mené se za bremente let, ki je je moral nositi, smo ga videli do nedolgo prihajati na važne sestanke. Tako nas je uprav ganiho, ko smo na vseslovenskem shodu v Ljubljani videli tega častitljivega starčka, kako je z vsem zanimanjem sledil razpravam. Dà, o pokojnem proštu Serajniku velja v polni meri, da je zatisnil svoje trudne oči! Utrujen po nenavadno dolgem življenju, polnem ljubezni do svojega národa in z isto spojene moreče skrbi — je legel pokojni Serajnik k večnemu počitku. Živel je dolgo in živel je — v ljubezni in zvestobi do svojega národa. Ti národ pa si dolžan, da pokojniku ohraniš hvaležen, blagoslovljen spomin!“

„Slovenski Gospodar“ je pisal: „Koroški Slovinci žalujejo za možem, na katerega so zrli kot vzor značajnosti in čistega rodoljubja Ob slabih in hudih časih koroških Slovencev stal je vedno zvesto pri svojem národu, kateremu ravno na Koroškem usoda ni bila nikdar posebno mila. Bil je iskren prijatelj šolske mladine in goreč duhovni pastir. Cesar je odlikoval njegove zasluge za občni blagor, da mu je podelil red železne krone III. vrste. Svetila mu večna luč!“

„Domovina“ pravi: Koroške Slovence je zadel hud udarec. Zatisnil je na veke oči eden najblajših mož, eden onih redkih sinov Korotana, ki je vse svoje življenje posvetil mili domovini in hasku zatiranega svojega roda, Slovincem. Lavrencij Serajnik menda ni imel sovražnika, saj pa je bil tudi blag in postrežljiv do zadnjega. Visoko starost, 94 let, dodelil mu je Vsemogočni, a zemljanom je vendar prehitro prišel čas ločitve. Njegovo delo bilo je koristno, zato pa je našlo priznanje. Blag mu spomin!“

Novičar.

Na Koroškem.

Udom družbe sv. Mohorja. V soboto dne 12. julija je god visokih zaščitnikov naših, sv. Mohorja in Fortunata. Želeti je, da vsi udje-duhovniki ta dan opravijo po družbenih pravilih jim priporočeno sv. mašo. Letos obhaja družba tudi petdesetletnico svojega obstanka. Tem povodom bode v Celovcu služba božja, in sicer v nedeljo dne 13. julija v cerkvi sv. Duha. Ob 8. uri je slovesna sv. maša, kateri sledi slavnostna propoved. Ude iz Celovca in okolice vabimo, da se sv. opravila v čim največjem številu udeležé. — Ob tej priliki naznanjamo tudi, da smo letos dosegli doslej najvišje število Mohorjanov, katerih je malone 80.000. Slava!

Ciril-Methodovi kresovi. Lep večer je bil 4. julija. Slovenski Korotan je ta večer zopet pokazal, da še živi, in to po kresovih, ki so tako mogočno žareli v proslavo naših slovanskih blagovestnikov, sv. Cirila in Metoda. Globoko se je ukoreninila pri Slovincih navada, da ta večer zažigajo lepe kresove in vsiljivi nasprotnik te šege tudi s svojimi „Sonnwendfeuri“ ne more izpodriti! Iz Celovca se je videlo nad trideset kresov, gotovo častno število, tako da je celo uradna „Celovčanka“ bila primorana poročati o njih. Do tik pred pragom celovškega mesta jih je žarelo lepo število. V Soteski nad Podstražišnikom jih je bilo videti združenih kar pet, več tudi po hribih nad Vetrinjami, proti Hodišam in ob Vrbskem jezzeru. Rožani so se kakor druga leta tudi letos odlikovali. Zažgali so jih večje število nad Mačami, dalje na Macnu, Harlovcu, Žingariči itd. Tudi Radišani niso izostali in od več strani se je čulo prav v mesto mogočno streljanje. Tudi Celovčani so morali ta večer spoznati, da Slovenec še živi! — Od raznih strani nam poročajo o kresovih. Naj bi slovanskih kresov svit vnemal rojake za trdno in zvesto narodno delo, da na prošnjo sv. Cirila in Metoda tudi koroškimi Slovincem zasijejo lepši dnovi!

Župnik Jan. Globočnik †. V soboto dne 5. jul. je po daljšem bolehanju na Peravi pod Beljakom umrl vpokojeni župnik, č. g. Janez Ev. Globočnik. Pokojnik se je porodil dne 2. okt. 1833 v Mošnjah na Kranjskem in bil v mašnika posvečen dne 31. julija 1862. Dolga leta je pastiroval v Pontablju. Pogreb je bil ob obilni udeležbi dne 7. julija. N. p. v m.!

Duhovske zadeve. Novo mašo bode dne 27. julija v Žabnicah daroval g. Lambert Ehrlich, ki je dovršil bogoslovne nauke v Inomostu. — V Ridau na Zgoranjem Avstrijskem je dne 24. jun. umrl g. Jos. Hain, vpokojeni župnik iz Teisenberga. Č. g. Volb. Serajnik je imenovan za provizorja tinjske nadžupnije. — Župnijo Lötling je dobil tamošnji

provizor g. F. Gerstl. — Razpisana je do dne 14. avg. t. l. prošnja Tinje.

Promocija. V petek dne 11. jul. ob 1/2 12. uri opoldne bode na dunajskem vseučilišču proglašen za doktorja prava naš celovški rojak g. Jos. Ferjančič, konceptni praktikant pri tukajšnji deželni vladi. Iskreno čestitamo!

Osebnosti. Občina Djekše je izvolila g. dež. predsednika častnim občanom. — V Celovcu je dne 6. t. m. nanagroma umrl e. kr. deželne sodnije svetovalec g. Jurij Wagner, star 62 let. Zadelala ga je srčna kap in na cesti se je zgrudil onesvešččen na tla. Bil je izmed onih v Celovcu vedno bolj redkih sodnikov, ki so zmožni tudi slovenščine. Bil je blag mož in obče spoštovan. N. p. v m.!

Neurje. Požari. V sredo dne 2. t. m. je po hudi vročini prišlo kar nakrat močno neurje, ki sicer ni trajalo dolgo, a je vendar po mnogih krajih napravilo veliko škodo. Silni vihar je ruval močna drevesa, odnašal na mnogih krajih strehe itd. Mnogo škode je zlasti okrog Rude, Beljaka itd. Na Rutah pri Hodišah je strela udarila v neko bajto, ki je pogorela do tal. Tudi v Rožeku je gorelo, kakor poročamo na drugem mestu. Na Srednjem in Zgornjem Štajerskem je toča pobila po nekaterih krajih prav vse. — Dne 3. t. m. je gorelo v Blatogradu. Pogorelo je 5 poslopij, v nevarnosti pa je bila vsa vas. Več oseb je bilo pri gašenju poškodovanih.

Drobiž. Od 16. do 23. julija se bodo v Celovcu zbrali strelci iz cele dežele h skupnemu streljanju. Tudi od zunaj pridejo gostje. Cesar je podaril za dobitke 60 dukatov. — Smodnišnico je hotel razstreliti z dinamitom kočar Jos. Pogoričnik v Hodišah. Smodnišnica je last trgovca Lovrenca Walcherja. Orožniki so nevarnega človeka zapri. — Pri Celovcu je padel na mostu čez Glino z osebnega vlaka državne železnice sprevodnik Jos. Dolenc ter si zdrobil glavo. Izdihnil je na mestu. Ponesrečeni je bil šele 28 let star in oče štirih otrok. — V Celovcu se je obesil 20-letni hlapec Val. Pachter. — Poštno oddajnico so dobili dne 1. t. m. v Škocijanu.

Po slovenskih deželah.

Mesto pred oltar v smrt. 31 letni arhitekt (stavbenik) v službi pri ljubljanskem stavbinem podjetniku Filipu Supančiču, Oton Heinz, ter zaročnica mu Marija Asoli sta si dne 23. junija zvečer ob 7. uri kupila poročna prstana pri zlatarju g. Zajcu na Starem trgu. Od tu sta se odpeljala na „Zeleni hrib“, kjer je stanovanje zaročnice, on na kolesu, ona s tramvajem. Od ulice sv. Florijana naprej je vozil Heinz pred električnim vozom. Ne ve se, kako se je zgodilo: dasi je imel kolesar dovolj prostora, je kar naenkrat ležal tik električnega voza, tako, da zavirač ni mogel pravočasno ustaviti istega. Voz je vlekel Heinza kakih 60 korakov naprej. Izvlekši ponesrečenca izpod voza, so ga prenesli v vežo mestne ubožnice, kamor sta prišla dva zdravnik, ki sta ranjenca obvezala za silo in pa duhovnik, ki mu je podelil poslednje olje in ob enem izvršil poroko! Priči sta bila vojaški zdravnik in magistratni policijski svetnik Franc Podgoršek. Heinza so prepeljali na to v bolnico, kjer je v terek popoldne umrl. Čudno je na dogodku, da je kolo ostalo nepoškodovano in je obležalo na cesti daleč proč od električnega voza.

Italijanaši na delu. Kakor nastopajo pri nas Nemci proti Slovincem, tako nastopajo v Istri Italijanaši proti Slovincem in Hrvatom. V istrskem deželnem zboru imajo Slovani večino v kmetški skupini in vsled tega jim pristoja jedno mesto v deželnem odboru. Da pa bi Slovan ne dobil tega mesta, zato hočejo Italijanaši razveljaviti izvolitev treh slovenskih poslancev ter jim s tem vzeti večino v kmetški skupini. Tu bi bila dolžnost vlade, da štiti pravice Slovanov.

Drobne novice. Velik ogenj je bil dne 30. junija v Drnovem pri Krškem na Kranjskem. Ker so bili ljudje večinoma na polju, je ogenj uničil osmim gospodarjem vsa poslopja, zgorelo je vse orodje, hišna oprava, vsa obleka, krma in nekaj živine. Škode je 30 do 35 tisoč kron. — Dne 29. junija je v Prigorci na Notranjskem utonil osemletni Fr. Mrhar, ki se je šel kopat s tovariši. Tovariši so preplašeni leteli po mater ponesrečenega dečka. Obupana mati je priletela k vodi in brez premisleka skočila v vodo. Ljudem se je posrečilo jo rešiti iz vode, vendar se je tako prehladila, da je sedaj na smrtni postelji. — Z očetom svojega moža ušla je v Mariboru žena železniškega sprevodnika Em. Skrinarja. Možu je pustila tri otroke. — Tržaški namestnik grof Goëss bo baje na jesen odstopil. Mož ob zadnjih nemirih v Trstu ni bil kos svoji nalogi. Primorski Slovinci ne bodo za njim žalovali, ker je vladal popolnoma v italijanskem duhu.

Podpirajte družbo sv. Cirila in Metoda

Tržne cene.

V Celovcu, dne 3. julija 1902.

Ime blaga	na birne		na hektolitre		Prignalo se je
	K	v	K	v	
pšenca . . .	11	75	14	69	— konj
rž . . .	9	84	12	30	— pitanih volov
ječmen . . .	—	—	—	—	82 vprežnih volov
oves . . .	5	97	7	37	— junce
turšica . . .	7	90	9	87	— krav
pšeno . . .	14	—	17	50	— telici
fižol rdeč . . .	—	—	—	—	— pitanih svinj
krompir . . .	—	—	—	—	— prasce
grah . . .	—	—	—	—	
ajda . . .	7	70	9	62	

Sladko seno je meterski cent po 5 K — v do 6 K
40 v, kisló seno po 3 K — v do 6 K — v, slama po 4 K
10 v do 4 K 60 v.
Promet je bil slab.

Loterijske številke od 5. julija 1902.

Gradec 70 64 71 27 38

Dunaj 24 30 42 88 19

NAZNANILA.

Vajenca

za specerijsko trgovino iz poštene hiše in s potrebnim znanjem sprejme

A. Prosen,

trgovec v Celovcu.

Dvoje posestev

s stanovanji in gospodarskimi poslopji se prodá v Rutu, občina Hodiše, dve uri od Celovca. Posestvi ste na solnčni strani eno od drugem, imata 19 hektarov, 88 arov in 64 kv. metrov polja, travnikov, paše in gozda in sta popolnoma uravnana. Prodasta se posamič z vso opravo ali brez nje za ugodno ceno. **Franc Brinskelle,** poštar, Hodiše.

V najem se dá

pričenši z novembrom 1902 **kmetija** (polje in poslopje) gradú Töllerberg (Šmarjeta) pri Velikovu. Obsega 130 birnov posetve, 25 oralov travnikov, sadje za mošt. Več pové **Lovro Woštar** v Töllerbergu, p. Velikovec. Koroško.

Stanje hranilnih vlog:
16 milijonov kron.

Rezervni zaklad:
nad 370.000 kron.

Mestna hranilnica ljubljanska

na Mestnem trgu zraven rotovža

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do 12. ure dopoldne in jih obrestuje

po 4%

ter pripisuje nevzdignjene obresti vsakega pol leta h kapitalu. Rentni davek od vložnih obresti plačuje hranilnica sama, ne da bi ga zaračunila vlagateljem.

Za varnost vlog jamči poleg lastnega rezervnega zaklada mestna občina ljubljanska z vsem svojim premoženjem in vso svojo davčno močjo. Da je varnost vlog popolna, svedoči zlasti to, da vlagajo v to hranilnico tudi sodišča denar maloletnih otrok in varovancev.

Denarne vloge se sprejemajo tudi po pošti in potom c. kr. poštné hranilnice.

Posoja se na zemljišča **po 4^{3/4}% na leto.** Z obrestmi vred pa plača vsak dolžnik toliko na kapital, da znašajo obresti in to odplačilo ravno **5% izposojenega kapitala.** Na ta način se ves dolg poplača v 62 in pol leta. Ako pa želi dolžnik poplačati dolg z obrestmi vred na primer v 33 letih, tedaj mora plačevati **na leto 6% izposojenega kapitala.**

Posoja se tudi na menice in na vrednostne papirje.

Tovarna za kmetijske stroje.

Kdor potrebuje kak kmetijski stroj, naj se obrne naravnost na tovarno

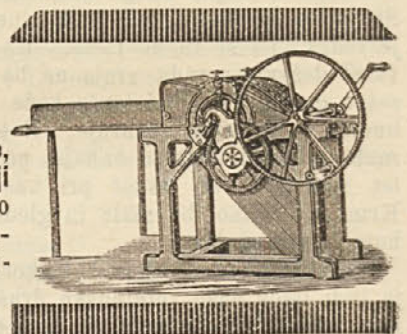
Konrada Prosch-a,

v Celovcu, Adlergasse št. 19.

nasproti c. kr. kmetijske družbe,

kjer se dobijo najnovejše mlatilnice, slamoreznice, gepeljni in razni drugi za kmetijstvo potrebni stroji ter tudi taki **vodovodi,** ki sami vodo gonijo iz globoko ležečih studencev na zemljišča, katerim vode primanjkuje. (Glej podobo na levi strani.)

Cenike pošilja zastoj.

Za porabo sadja. Za pridelovanje vina.

Stiskalnice za sadni mošt za grozdno vino

s stalno delujočim dvojnim tiskalom in uravnajo stiskanja „Herkules“. Jamčimo za najvišjo zmoglost, do 20 odstotkov višjo, kakor pri vseh drugih stiskalnicah.

Sadni in grozdni mlini. Stroji za obiranje sadja.

Popolne naprave za pridelovanje mošta, stalne in za prevažanje. Stiskalnice in mlini za pridelovanje sadnih sokov. Sušilnice za sadje in zelenjad, lupilce in rezalnice, najnovejše **samodejne patent-brizgalnice** za grozdje in rastline „Syphonia“, izdelujejo in prodajajo z garancijo kot posebnost v najnovejši, najbolj izvrstni in priznani najboljši sestavi

Ph. Mayfarth & Comp.

tovarna poljedelskih strojev, livarna in plavž na par.

Dunaj, II/1 Taborstrasse št. 71.

Obdarovani z nad 490 zlatimi, srebrnimi in bronastimi kolajnami.

Obširni ceniki se delijo zastoj. — Zastopniki in prekupci strojev se iščejo.

